

Якщо дитина не розмовляє

Що відбувається?

В сім'ї народився малюк. Скільки радості доставляють батькам перша усмішка, перше агукання, перші лепетні слова. Але раптом батьки починають помічати щось недобре. Однолітки дитини почали говорити словами і фразами, а ваш малюк як і раніше лепече щось незрозуміле. Вірніше, ви його можете зрозуміти, але насилу. Що робити? Звичайно, не слухати порад доброзичливців, почекаати, поки саме собою налагодиться. Ні! Потрібно порадитися з фахівцем. Дуже важливо виявити неблагополуччя мовного розвитку дитини і подолати його якомога раніше.

Найчутливіший період для розвитку мови - від 1 року до 5 років. Чим раніше нормалізована мова дитини, тим більше сприятливим буде прогноз його подальшого розвитку. Затримка темпів мовного розвитку функціонального характеру, як правило, обумовлена неправильним вихованням або частими захворюваннями дитини. Усунення причини, що викликає відхилення в розвитку дитини, зміну умов його виховання визначають успішність подальшого розвитку дитини в дошкільному і шкільному віці. Якщо вчасно не звернути уваги на мовні проблеми, вони можуть прийняти необоротний характер і спотворити подальше становлення мови і особистості дитини. Таким чином, **успішність розвитку дитини залежить від активної позиції батьків.**

Почекайте хвилюватися!

Можливо, ваша дитина всього лише виключення з правила, підтверджуюче це правило!

Динаміка формування мовлення

Приб.вік	1-2 міс.	1,5-3міс.	4-5міс.	8міс.- 1р.2міс	1р.6міс- 2р.6міс.	1р.9міс.- 2р.6міс.	2р.4міс- 3р.6міс.	2р.6міс.- 3р.5міс.	2р.6міс- 3р.6міс.
Форми мовлення	Інтонує крики (Ви можете розрізнити крики задоволення і незадоволення)	Агукання, гуління (Дитина повторює за вами або самостійно)	Лепет (Дитина повторює за вами і сама вимовляє щось схоже на	Лепетні слова (Дитина використовує в мові «мову няньки»: (ляля, тата,	Двухслівні речення (Дитина спілкується з вами, об'єднує	Активне зростання словника (Дитина питає, як це називається)	З'являються граматичні форми слів (дитина змінює слова в мові за родами, числами,	Словотворіння (Дитина «складає» свої слова, але при цьому використовує закони рідної мови)	Дитина промовляє свої дії, коли вона грає з іграшками або

	ння)	вимовляє окремі склади, неначе грає з ними)	слова, але що складається з однакових складів)	кука і ін.), багато звуконаслідувань (бі-бі, гав-гав, пі-пі та ін.)	два слова, наприклад: дай пі (дай пити), тата ма (тата немає вдома) та ін.)		відмінками)		зайнята ще якоюсь справою
№	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Чому у дитини мовлення формується із затримкою?

Виділяється дві групи чинників, що обумовлюють затримку в темпах формуванні мовлення:

а) недосконалість соціальних умов виховання і педагогічні помилки;

б) недостатність сенсомоторної або неврологічної бази мови дитини.

До першої групи можна віднести неправильні методи виховання в сім'ї: мамі ніколи з малюком займатися, читати книги, розмовляти, грати, гуляти, співати пісні - тобто стимулювати появу мови; або, навпаки, гіперопіка: мамі і тата готові все робити за малюка самі - навіть говорити. І в тому, і в іншому випадку у дитини не формується мотивація мовного спілкування. В першому випадку не має до кого звертатися, в другому - немає чого, все і так буде зроблено вчасно.

До другої групи причин затримки мови є: гіпоксія (може розвиватися, якщо у матері були вада серця, ранній токсикоз, анемія, патологія пуповини); родова травма;

асфіксія; внутрішньоутробна інфекція або інфекція в перші тижні життя малюка; хірургічні операції до 3-х років; проблеми з кров'ю у новонародженого; порушення темпів зростання і розвитку в перший рік життя; «тривала желтушка» (високий рівень білірубіну негативно впливає на мозок, слух, зір, нервову систему); проблеми зі слухом;

розумова відсталість; черепно-мозкова травма; часто падав; важко хворів в перші роки життя; у когось з родичів були психічні захворювання, проблеми з мовою.

Що необхідно робити?

- обстежити слух
- пройти повне неврологічне обстеження, проконсультуватися з психологом і логопедом.

Не слід думати що дитина лінується або не «хоче» говорити. Діти в цьому віці не знають втоми. Необхідно вчасно виявити проблему, і якомога раніше починати заняття з логопедом. Найефективнішим періодом для корекції мови вважається вік від 2.5 до 5 років. Якщо цей період упустити, то потім буде складніше і у дитини можуть з'явитися проблеми з успішністю в школі.

Розвитку дрібної моторики рук фахівці надають особливу увагу. На кінчиках пальців розташовані активні точки, пов'язані з мовними центрами мозку. Тут допоможуть заняття з конструктором, мозаїкою, ліплення з глини і пластиліну. Але головне- це ваше спілкування з малюком, ваш особистий приклад. З малюком потрібно більше займатися: розмовляти, співати, розказувати вірші, потішки, читати книжки, грати, імітувати різні звуки. При цьому всі свої дії і дії дитини потрібно озвучувати. Стежте за тим, щоб дитина дивилася на вас, коли ви говорите, щодня вводьте нові слова, часто повторюйте їх, щоб він швидше їх запам'ятав. Розкажіть малюку для чого призначені ті або інші речі, що з ними можна робити, а чого робити не можна. У жодному випадку не примушуйте дитину повторювати за вами якщо він цього не хоче, інакше з часом всі завдання, які ви будете перед ним ставити, вимагаючи від нього словесних дій, будуть їм ігноруватися або відкидатися.

Якщо ви хочете допомогти своїй дитині

забудьте слова «скажи» та «повтори» хоча б на перший час!

Ознаки благополучного розвитку мовлення у дитини

- Фізичний розвиток дитини відповідає віку.
- У дитини немає ніяких неврологічних захворювань.
- Дитина активно спілкується із знайомими і рідними і соромиться розмовляти з незнайомими людьми.
- Дитина охоче повторює за вами все, що чує.
- Дитина активно вирішує свої проблеми за допомогою мови.
- Дитина вслухується в свою мову і прагне виправити свої помилки сама.

Ознаки неблагополучного розвитку мовлення у дитини

- Дитина розвивається із затримкою.
- Дитина перенесла важкі захворювання.
- У дитини є неврологічні захворювання.
- Дитина неохоче повторює за вами слова і пропозиції, які вона чує.
- Коли дитина чує прохання «Повтори» або «Скажи це ще раз», вона мовчить.
- Вона вважає за краще вирішувати свої проблеми самостійно, не звертаючись до вас за допомогою («самостійна дитина»).
- Дитині байдуже, чи розуміє її хтось. Вона говорить на одній їй зрозумілій мові. На зауваження «Скажи ще раз краще» не реагує.
- Мова дитини значно відстає від рівня розвитку мови її однолітків.

Якщо ви знайшли хоча б одну ознаку неблагополучного розвитку мовлення дитини - вашій дитині необхідна допомога!